

Аналіз регіону як соціально-економічної системи

Регіон як соціально-економічна система являє собою складне динамічне явище. З одного боку, це - життєве середовище великої групи людей: система міст і сільських районів, розташованих на обмеженій території і пов'язаних між собою загальною інфраструктурою. З іншого боку, його елементарними складовими є підприємства та організації. З цієї точки зору, регіон представляє собою просторове поєднання господарюючих суб'єктів: систему локалізованих спільнот людей, що здійснюють виробничу діяльність на основі необхідної для цього матеріально-технічної бази. Складність регіону як економічного явища спричиняє існування різноманіття підходів до його тлумачення і визначень, акцентованих на різних аспектах регіональних взаємозв'язків, тому виникає завдання систематизації та узагальнення різних тлумачень цього соціально-економічного феномену.

У сучасному світі регіони виділяються і диференціюються по ряду наступних основних ознак : визначеної загальної території; певного населення; спільності його історії; спільності природних ресурсів; спільності розв'язуваних проблем. У цьому розумінні, регіон являє собою частину географічного простору в межах, встановлених відповідно до будь - яких домінуючих досліджень чи заходів та має певні ознаки. Цей термін може використовуватися як родове поняття для позначення територіальних одиниць різного рівня. Аналітичні межі поняття розмиті: регіони можуть виділятися не тільки за географічними та економічними критеріями, але і по політичному, історичному, етнографічному, військово-стратегічному та іншими ознаками.

Адміністративний поділ України враховує особливості розміщення в країні продуктивних сил. Відносна відособленість регіону (області) в

господарському та адміністративному плані служить передумовою для вибудовування закінченого циклу суспільного відтворення за фазами (виробництво, розподіл, обмін, споживання), головним чинникам і результатами (відтворення валового внутрішнього продукту, доходу, основних і оборотних фондів, робочої сили і виробничих відносин).

В свою чергу, регіон – це система безліч пов'язаних між собою компонентів тієї або іншої природи, впорядкована по відносинах, які мають цілком певні властивості. Тому регіон як система повинен мати властивість цілісності, єдності інтегральних властивостей і функцій.

Частина ресурсів території спрямовується на створення умов відтворення. Головне значення при цьому набувають пропорції розподілу. У цьому сенсі регіональний відтворювальний процес опосередкований наявністю об'єктів соціальної інфраструктури, бюджетів області та позабюджетних фондів, що є відображенням певних повноважень. Отже, це можна розцінювати як похідні властивості системи.

Останнім часом з'являється багато нових концепцій і теорій регіональної науки стосовно поняття «регіон». Регіон - явище багатогранне. І абсолютизація окремих його сторін (граней) звужує розуміння цього явища, збіднює результати теоретичних досліджень. Відповідно і система управління регіональною економікою будується без урахування того, що остання є відтворювальною системою з властивими їй закономірностями балансування (стійкості) та розвитку, які необхідно враховувати при регулюванні процесів.

Соціальні та економічні аспекти регіонального розвитку не мають принципових протиріч. Організація регіонального відтворювального процесу повинна відповідати інтересам населення регіону і бути спрямована на досягнення сприятливих умов життєдіяльності. Економічні цілі регіонального відтворення пов'язані з зацікавленістю у зростанні економічного потенціалу як основи зростання добробуту.